witama, ja kus tema suur kämmel korra kahmaku kihutas, seal oli sinine kiri ikka nii selge, et weel wiie päewa pärast Matsi wiis määratu jämedat sõrme wõis ära lugeda. Ööldakse ikka, et kirjasõna ei mõju nii kui suusõna, — wõib olla, aga kui ta nii selgeste ja nähtawalt saab naha sisse kirjutud nagu Mats seda mõistis toimetada, siis ikka teeb inimese weel tükk targemaks kui suusõna. Seda oli mõisa wallatumade waimude ja pahurate poiste kildas selgeste näha. Need kes teda enne oma mängukanniks ja tuanarriks oliwad pidanud, hakkasiwad tast märka lugu pidama, ja kui kellegil temaga midagi oli õiendada, see tegi seda ikka nii, et mõni hea waks maad wõi mõni uks, aed wõi weelomp tema ja Matsi rusika wahel oli, et ta mitte ei ulatanud kirjutama. Ka weuloomadki teadsiwad ja tundsiwad Matsi kirjutuskunsti. Öel ta küll nende wasta mitte polnud, Matsil oli selleks liiga pehme süda, aga kui mõni hobune wõi weis wastikuks hakkas, no siis ikka sai wopsu, mis mõnel ajal maksis mäletada. Juhtus wahest, kui Mats nädalate kaupa mõisas oli, et waimud mõisa hoostega kiriku lasti. Wõeti siis wiimati Mats ikka hea meelega kutsariks, tema mõistis loomadega ümber käia ja kui Mats pukkis oli, siis polnud enam piitsa waja kaasa wõtta, hobused traawisiwad muidugi, mis rööm aina näha.

Sai pois nii aasta wiieteistkümneliseks, seal tahtis wali isa poisile ka wäikest meele head teha. Siiamaani oli isa alati terawa silmaga selle üle walwanud, et poisil mitte uhkuse juur südames tärkama ei hakka. Ka riiete poolt pidas ta poissi õige pingul, nõnda polnud Mats weel oma wiieteistkümne aasta sees mitte saapameheks saanud, „pastlad poisile head küll“, oli isa ikka ütelnud, kui wana tädi, üks hea südamega wana tüdruk, kes Matsil kadunud ema asemel oli, wahest ka sest oli juttu teinud, et „teistel külajõmpsikatel saapad, meie Matsil pole ühti.“ Mats ise ei pannud niisugusest wälisest asjast palju tähelegi. Ta oli harjunud seda alati heaks arwama, mis isa ütles ning seadis, muud kui liig sage kõmmimine selja peale ja sinna ligikorda, see wahest pani ta mõtlema ning selle mõtlemise

wili oli, et ta isa enam kartis kui armastas. Kuid isa ka armastust ei pärinudki waid aina kartust ning nõnda saiwad nad kaunis hästi üksteisega korda. Isal oli waja mõisa killawooriga linna minna, ning et üks tee ja kaks asja oleks, siis pani ta teise ree peale mõne koti odre ja poisi otsa, et see ka korraks linna näha saaks. Enne aga lasi ta wana tädi poisile tuliuued takused püksid õmmelda. Tädi, kes Matsi wäga armastas ja hellitas, oli juba suwel nagu aimanud, et poisil talwe iseäralikku uhket arkide katet waja ning oli selle tarbeks ise kõige suwe hästi linu kaswatanud. Ka teadis tädi, et walge riie mitte nii talwe kandmiseks ei kõlba, ning siis oli tal targu wälja arwata, missugune wärw ka kõige mõnukam ja odawam oleks. Niisuguseid mõtteid täis, käis ta suwel sagedaste külaeitedega nõnu pidamas. Kas ta pidi riide sinipotti kastma, wärw oli ju hea, aga pisut tebar teha. Kübaramusta ja lepakoort oleks wõinud ka wäga hästi tarwitada ja peaaegu ehk olekski tädi poisile mustad püksid muretsenud, aga üks küla eit ütles, et see ei käia mitte hästi kokku, kui mustad sukad ju muidugi ja nüüd weel mustad püksid ka — siin waja wahele nimetada, et tädil nõnu oli Matsile kintspüksid teha, nagu kõik külas kandsiwad — „talupojad muste püksa üle pea ei kanna“, ütles küla eit weel jutu lõpetusel, „need on sakste asjad.“ Aga kuda oleks lugu kui poisile punased püksid teeks? „Kus sa selle küüruga lähed?“ kilkas teine lahke küla eit ja wäike Manni kõrwas tõmmas rätiku silme ette. „Punased püksid poisile! Neid õmbleb ju isa talle muidugi sagedaste küllalt. Lase aga punane jäeda. Ja kaupmehel pole praegu punast puudki, kellest wärwi teed. Nüüd peab hoopis uus punane wärwi pulber tulema, ke tont teab, kuda sellega wärwitakse. Õnu kui weel edespidi tütarlastele punaseid seelikuid saame, hakka nüüd weel poistele punaseid püksa ka tegema!“

Tädi jäi ju üsna kurwaks. Üks wärw ei kõlwanud, teine polnud hea, kolmas polnud saada ja wärwi redel hakkas ju otsa lõppema, sest sell ajal weel nii kõiki wärwisi ei tuntud nagu praegu. Kõik pruunid ja hallid, lillad ja

Eesti Vanaka Kasuline Kalender 1883, lk. 22.